

Univers Pedagogic

36 (919),
10 octombrie 2024

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

pro

CONCURSUL REPUBLICAN „PEDAGOGUL ANULUI” 2024 ȘI-A DESEMNET CÂȘTIGĂTORII

Pe 6 octombrie 2024, Gala Laureatilor Concursului Republican „Pedagogul Anului” a adus împreună cei mai buni educatori, învățători și profesori din țară, într-o ceremonie organizată în incinta Arena Chișinău de Ministerul Educației și Cercetării, cu prilejul Zilei Profesionale a Lucrătorului din Învățământ. Evenimentul a celebrat dedicarea și excelența cadrelor didactice care contribuie la dezvoltarea educației în Republica Moldova.

Concursul „Pedagogul Anului” 2024 a fost desfășurat în trei etape, având ca rezultat desemnarea câștigătorilor în trei categorii: educatorul anului, învățătorul anului și profesorul anului pentru două arii curriculare distincte. În competiție au intrat 55 de cadre didactice din întreaga țară, iar fiecare categorie a avut câte trei câștigători, premiați cu recompense atractive. Câștigătorii locului I au primit câte 50.000 de lei și titlul de „Pedagogul anului”, cei de pe locul II au fost recompensați cu 25.000 de lei și Diploma de onoare a MEC, iar locul III a fost premiat cu câte 15.000 de lei și Diploma de onoare a MEC.

Vă prezentăm câștigătorii ediției 2024:

Profesorul anului 2024:

Locul I:

- Drăgălina Mihalcean, profesoară de limba și literatura română, IP Liceul Teoretic „Constantin Stere”, or. Soroca;
- Veaceslav Macrinici, profesor de fizică, IP Liceul Teoretic „Ion Luca Caragiale”, mun. Orhei.

Locul II:

- Elena Vasilache, profesoară de limba engleză, IP Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, mun. Bălți;
- Dina Gumennaia, profesoară de chimie, IP Liceul Teoretic „Constantin Popovici”, s. Niho-reni, r. Râșcani.

Locul III:

- Rodica Gotca, profesoară de limba și literatura română, IP Liceul Teoretic „Andrei Straișta”, or. Anenii Noi;
- Dumitru Rusnac, profesor de fizică, IP Gimnaziul Sociteni, r. Ialoveni.

Prezentă la eveniment, Președinta Maia Sandu a subliniat importanța educației și a exprimat recunoștința față de profesorii care își dedică viața formării generațiilor de copii. „Vreau să ajungem în ziua în care toată lumea va înțelege cât de importantă este educația. Profesia de cadru di-

Învățătorul anului 2024:

- Mariana Crușnevschi, învățătoare, IP Gimnaziul „Victor Dumbrăveanu”, s. Corlăteni, r. Râșcani;
- Tatiana Midrigan, învățătoare, I.P. Liceul Teoretic „Ion Creangă”, mun. Chișinău;
- Ștefan Surjenko, învățător, IP Gimnaziul „Mihai Viteazul”, s. Carahasani, r. Ștefan Vodă.

Educatorul anului 2024:

- Ecaterina Cojocari, educatoarea, IP Instituția de Educație Timpurie nr. 8 „Andrieș”, mun. Ceadâr-Lunga;
- Diana Vidrașco, educatoarea, IP Instituția de Educație Timpurie nr. 4 „Clopoțel”, mun. Orhei.

dactic este răsplătită pe merit, prestigiul unui profesor este la cel mai înalt nivel”, a declarat președinta.

Ministrul Educației și Cercetării, Dan Perciun, a adresat un mesaj de felicitare tuturor angajaților din învățământ, subliniind rolul esențial al educației în societate. „Sistemul educațional reprezintă coloana vertebrală a oricărei societăți. Vă mulțumesc pentru munca depusă și pentru patriotismul și dedicarea de care dați dovadă”, a afirmat ministrul.

Liliana Nicolaescu-Onofrei, președinta comisiei parlamentare pentru cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, a adăugat: „Profesorii sunt cei care edifică trecutul, prezentul și viitorul unei țări. Ne mândrim cu dumneavoastră.”

Ca parte a recunoașterii meritelor, Orange Moldova a oferit fiecărui laureat al concursului un telefon de ultimă generație, în valoare de 10.000 de lei.

Evenimentul s-a încheiat cu un concert festiv, unde artiști precum Tania Turtureanu, Cătălin Josan și Vali Boghean au încântat audiența.

Concursul „Pedagogul Anului” a fost inițiat în 2006, cu scopul de a motiva cadrele didactice să excelize și să devină exemple demne de urmat pentru elevi, sporind astfel prestigiul profesiei de pedagog.

Ore gratuite de matematică pentru absolvenții gimnaziului 2025

Peste 6000 de copii de clasa a IX-a vor beneficia de ore suplimentare gratuite de matematică pentru a se pregăti de examenele de absolvire a gimnaziului. Instruirile vor avea durata de 30-40 de ore și se vor desfășura în grupuri mici a câte 3-4 copii. Activitatea va fi implementată de Ministerul Educației și Cercetării, cu suportul Băncii Mondiale, în cadrul proiectului „Îmbunătățirea calității educației”. Decizia a fost anunțată de Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare (ANCE) în cadrul unei ședințe cu șefii direcțiilor raionale și municipale de învățământ. Participanții au discutat despre organizarea și desfășurarea examenelor naționale de absolvire, sesiunea 2025.

sare pentru instituțiile arondate, dar și condițiile de care dispune instituția-gazdă pentru a putea asigura desfășurarea probelor de examen la nivelul corespunzător.

Directoarea ANCE a mai anunțat că și în acest an școlar Ministerul Educației și Cercetării și Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare vor organiza (la cererea instituțiilor) testarea națională în învățământul primar pentru disciplina matematica prin aplicarea unui test în format digital. În acest context, direcțiile de învățământ vor propune lista instituțiilor solicitante și numărul de elevi care doresc să participe la testarea la calculator.

În cadrul ședinței a fost prezentat și proiectul Metodologiei de organizare și desfășurare a testărilor tematice, care urmează a fi supus dezbaterilor cu participarea comunității educaționale. Sugestiile și propunerile la textul metodologiei vor fi expediate în adresa ANCE până la data de 18 octombrie curent. În luna noiembrie vor fi organizate și desfășurate testări tematice la matematică și limba și literatura română în clasele a VIII-a și a IX-a pe un eșantion reprezentativ.

Alocații financiare pentru părinții care transferă copiii la școli mai bune

Părinții care decid să transfere copiii la instituții de învățământ cu oportunități educaționale superioare vor beneficia de alocații financiare lunare în valoare de 1000 de lei. Până în prezent, peste 340 de copii au fost reinscriși în școli care dispun de un număr mai mare de 50 de elevi. Ministerul Educației și Cercetării a aprobat lista beneficiarilor conform Regulamentului privind alocația pentru creșterea accesului la studii de calitate, aprobat de Guvern.

accesul la studii de calitate se va acorda pe o perioadă de doi ani, calculată de la momentul înscrierii elevului în noua instituție de învățământ public, fie primar, fie secundar (ciclurile I și II). Aceste alocații sunt neimpozabile și nu se vor oferi în lunile iunie-august.

Transferul elevilor din școlile cu efective reduse către școli mai mari aduce numeroase beneficii, inclusiv accesul la resurse educaționale îmbunătățite, precum laboratoare moderne, cabinete dotate cu tehnologie avansată și biblioteci extinse. O instituție mai mare oferă oportunități academice sporite și performanțe îmbunătățite, aspecte evidențiate și de rezultatele PISA 2022.

În 150 de grădinițe vor fi înființate centre de resurse

Ministerul Educației și Cercetării, în parteneriat cu UNICEF, va înființa centre de resurse în 150 de instituții de educație timpurie din țară, pentru a promova învățarea prin joc, dezvoltarea socioemoțională și incluziunea copiilor refugiați sau din medii socialmente vulnerabile. Centrele vor funcționa pe tot parcursul zilei, oferind activități educaționale în prima parte pentru copiii din grădinițe, iar în a doua parte - pentru copiii din comunități vulnerabile, de altă etnie sau refugiați.

Centrele de resurse vor fi dotate cu mobilier și materiale didactice pentru activități educaționale, vor dispune de locuri special amenajate pentru lectură, seturi LEGO și DUPLO pentru dezvoltarea abilităților motorii și creative, precum și kituri educaționale pentru profesori și părinți. De asemenea, acestea vor avea în dotare circa 70 de titluri de cărți din programul de educație socioemoțională și alte cărți pentru stimularea cititului.

Grădinițele au fost selectate în urma a două apeluri de propuneri, la care au participat peste 400 de instituții de educație timpurie din țară. Criteriile de selecție au vizat, în mare parte, numărul de grupe din instituție, dispunere de spațiu de dimensiuni corespunzătoare și reparat, numărul de copii vulnerabili și refugiați din localitate, motivația de a deschide un astfel de centru ș.a.

Lista grădinițelor selectate poate fi găsită aici: https://mecc.gov.md/sites/default/files/lista_150_centre_de_resurse.pdf

Ce facem când refuzul de a merge la școală nu e doar un moft?

Odată cu începerea noului an școlar, mulți elevi se confruntă cu dificultăți în adaptarea la rutina școlară. Refuzul de a merge la școală poate semnala nu doar un simplu moft, ci o problemă mai profundă: fobia școlară. Această condiție afectează nu doar copilul, ci și părinții și profesorii, generând întrebări despre cum să ofere sprijin eficient și înțelegere.

Specialiștii subliniază că fobia școlară se referă la refuzul sistematic al unui copil de a merge la școală. Aceștia afirmă că, în astfel de cazuri, copiii inventează motive pentru a evita mersul la școală și se plâng adesea de simptome vagi, inexplicabile, asupra cărora nu au control conștient. Există copii care se simt anxioși în mediul școlar, iar uneori frica lor de a merge la școală poate fi amplificată de experiențele negative anterioare, cum ar fi hărțuirea.

Este o problemă delicată, iar adulții, din dorința de a-i ajuta pe copii să depășească acest moment, ar putea să le facă mai mult rău. Psihologul Mihai Copăceanu, într-un interviu acordat pentru adevărul.ro, subliniază că este esențial ca părinții și educatorii să înțeleagă natura fobiei școlare, evitând să o catalogheze drept un simplu capriciu. El recomandă ca părinții să-și creadă copiii atunci când

aceștia își exprimă temerile și să nu le anuleze aceste sentimente.

Părinții sunt responsabili să cunoască contextul școlar al copilului și să încerce să identifice explicațiile posibile ale fobiei. Aceasta implică o comunicare deschisă cu copiii, pentru a înțelege mai bine nevoile și problemele lor. Criticile sau etichetările negative, cum ar fi „ești leneș” sau „minți”, sunt total neconstructive și pot accentua anxietatea copilului. În schimb, adulții ar trebui să colaboreze cu școala pentru a găsi cele mai bune soluții, păstrând o relație afectuoasă și sprijinătoare.

Situația copiilor cu fobie școlară trebuie abordată cu atenție și sensibilitate de către profesori. Aceștia ar trebui să recunoască problema și să se informeze despre fobia școlară. Observarea atentă a comportamentului elevilor, inclusiv a limbajului non-verbal, este crucială pentru a înțelege nevoile acestora. Profesorii ar trebui să evite ironizarea elevilor care își exprimă vulnerabilitățile și să adopte un management al clasei bazat pe empatie și sprijin colegial.

În concluzie, este important ca atât părinții, cât și profesorii să fie răbdători și înțelepți, creând un mediu favorabil în care elevii se pot simți în siguranță și susținuți. Empatia și compasiunea sunt esențiale pentru a ajuta acești copii să depășească provocările cu care se confruntă.

UPSC promovează turismul gastronomic în cadrul Proiectului Internațional Culinary Trail

În perioada iulie-septembrie 2024, echipa Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău (UPSC) a desfășurat o serie de activități esențiale în cadrul Proiectului Internațional Culinary Trail, parte a Programului Transnațional „Regiunea Dunării”. Acest proiect ambițios își propune să valorifice și să protejeze patrimoniul culinar al grupurilor etnice din Regiunea Dunării, recunoscând rolul gastronomiei în consolidarea identităților locale și în dezvoltarea turismului sustenabil.

Sub coordonarea Luciei Căpățînă, echipa UPSC a fost implicată în acțiuni de identificare a stakeholderilor relevanți și a beneficiarilor direcți ai proiectului, asigurând colaborarea activă a comunităților locale și a actorilor economici în procesul de conservare și promovare a moștenirii culinare. O realizare notabilă a fost elaborarea unui catalog digital, care prezintă produsele gastronomice tradiționale ale 30 de

grupuri etnice din mai multe țări partenere din Regiunea Dunării. Acest catalog digital nu doar documentează bogăția culinară a regiunii, ci contribuie și la diversificarea ofertei turistice, stimulând interesul pentru aceste destinații culturale unice.

În cadrul proiectului UPSC a jucat un rol crucial în dezvoltarea unei strategii transnaționale pentru protecția și promovarea patrimoniului culinar, cu accent pe crearea de rute culinare transnaționale. Aceste rute vor oferi turiștilor oportunitatea de a descoperi diversitatea culturală prin intermediul bucătăriei tradiționale, contribuind la revitalizarea economică a regiunilor rurale și la susținerea micilor întreprinderi locale.

Pe parcursul proiectului

echipa UPSC a organizat și participat la vizite de studiu și evenimente culturale cu specific gastronomic, consolidând cooperarea internațională și schimbul de bune practici în domeniul turismului culinar. Totodată, mai multe ședințe de lucru au fost conduse de Lucia Căpățînă și Andrei Chistol, sec-

retar de stat în cadrul Ministerului Culturii. Aceste întâlniri au avut ca obiectiv stabilirea liniilor directe pentru valorificarea patrimoniului gastronomic al grupurilor etnice din Republica Moldova, cu scopul de a sprijini diversificarea ofertei turistice și de a promova bucatele tradiționale ca element central al autenticității comunităților locale.

Un aspect inovator al inițiativelor derulate este utilizarea tehnologiei digitale pentru a prezenta și promova produsele gastronomice, exemplificată prin catalogul digital. Acesta servește ca instrument modern de promovare a turismului gastronomic, integrând tradiția cu noile tendințe tehnologice. În colaborare cu promotorii locali ai turismului culinar, UPSC susține că turismul gastronomic trebuie să devină o prioritate în politicile de dezvoltare turistică ale Republicii Moldova, având potențialul de a atrage turiști și de a revitaliza comunitățile rurale.

Prin implicarea activă în aceste inițiative, echipa UPSC contribuie semnificativ la promovarea patrimoniului cultural și gastronomic, încurajând dezvoltarea economică durabilă și consolidând identitatea culturală a grupurilor etnice din Regiunea Dunării.

Adriana Ghicov:

„Dragostea pentru școală și copii a fost imprimată în ADN-ul familiei mele”

Adriana Ghicov este studentă în anul IV la specialitatea Pedagogie în Învățământul Primar și Pedagogie Preșcolară, la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”. Anul acesta ea a obținut bursa Guvernului, o realizare remarcabilă, ce reflectă atât performanțele sale academice, cât și pasiunea pentru educație. Ea își folosește cunoștințele și abilitățile dobândite pe băncile universității nu numai în teorie, ci și în viața de zi cu zi, educându-și propriii copii.

– Adriana, ce te-a inspirat să urmezi specialitatea Pedagogie în Învățământul Primar și Pedagogie Preșcolară?

– Atunci când am ales specialitatea Pedagogie în Învățământul Primar și Pedagogie Preșcolară, m-am gândit, în primul rând, să continui tradiția familiei. Atât mama, bunica, cât și mătușa au studii în pedagogie, iar eu nu am vrut să fiu o excepție. Dragostea pentru școală și copii a fost imprimată în ADN-ul nostru, ca să zic așa. Faptul că am decis să continui această tradiție arată nu doar o legătură puternică cu familia mea, ci și o pasiune autentică pentru acest domeniu. Specialitatea aleasă îmi oferă oportunitatea de a modela viitorul prin formarea copiilor, iar după ce au apărut propriii copii, m-am gândit că ceea ce am ales, indubitabil, m-ar ajuta să le pot oferi răspunsuri la întrebările pe care le vor avea. Știam că nu vor fi puține, și am avut dreptate!

– Cum ai descrie experiența ta la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”? Ce te-a marcat cel mai mult?

– Pe parcursul celor patru ani de studii, admisă inițial la Universitatea de Stat din Tiraspol, apoi primită cu brațele deschise în familia Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, am avut parte doar de experiențe pozitive. Mă simt încurajată mereu de către cadrele didactice, vasta lor experiență contribuind la formarea mea profesională. Cel mai mult m-a marcat dedicația cu care profesorii vorbesc despre nobila profesie aleasă, evidențiind cât suntem de importanți pentru modelarea micilor personalități. Anume învățătorii sunt o sursă importantă de sprijin emoțional pentru copii. Ei ascultă, încurajează și oferă sfaturi, ajutându-i să depășească dificultăți și să-și construiască încrederea în sine. Învățătorii pot inspira copiii să gândească creativ, să exploreze și să-și dezvolte imaginația, fiind responsabili să ofere cunoștințe și să îndrume copiii în procesul de învățare.

– Poți să ne povestești despre proiectul în cadrul căruia ai obținut locul I, „Purificarea apei de produse petroliere cu ajutorul câmpului magnetic”, realizat sub îndrumarea profesorului Gheorghe Gînju? Ce te-a motivat să alegi această temă?

– Una din disciplinele programului de studiu Pedagogie în Învățământul Primar este Teoria și Metodologia Științelor în

Învățământul Primar, disciplină predată de domnul Gh. Gînju, doctor, lector universitar. În cadrul orelor practice, aplicând cunoștințele acumulate pe parcurs, am analizat cum putem realiza împreună cu elevii o busolă cu ajutorul unui vas cu apă, a unei picături de ulei și a unui ac. Pornind de la această idee, împreună cu o altă studentă, Natalia Cebanu, am încercat să abordăm o problemă majoră a societății de astăzi, anume poluarea apei cu produse petroliere. Am ales această temă, deoarece este destul de actuală și reprezintă o problemă globală, punând în pericol viitorul nostru. Am analizat poze chiar și din Chișinău, unde după fiecare ploaie, în apropierea stațiilor peco, dar și în preajma spălătoriilor auto, se formează acele suprafețe multicolore pe carosabil. Sub îndrumarea domnului Gînju, am intitulat lucrarea noastră „Purificarea apei de produse petroliere cu ajutorul câmpului magnetic” și deja am formulat următoarele sarcini:

- consultarea literaturii de specialitate;
- selectarea materialului și a metodelor de lucru;
- confecționarea instalațiilor cu câmp magnetic, precum și a machetelor proprii;
- organizarea investigațiilor de laborator;
- prelucrarea și analiza datelor obținute;
- formularea concluziilor;
- elaborarea propunerilor.

În baza investigațiilor proprii am demonstrat că metoda folosirii câmpului magnetic în purificarea apelor de produse petroliere este eficientă, ieftină, nedăunătoare, accesibilă și cu beneficii mari asupra mediului. Pentru a susține această concluzie, am utilizat pilitura de fier și vase cu apă la diferite temperaturi. Macheta propusă a făcut furori în rândul celor care au fost interesați de lucrarea noastră.

Datorită acestei experiențe, am putut aplica în cadrul International Salon of Invention and Innovative Entrepreneurship, categoria Young Inventor, desfășurată la 16-17 mai 2024, în cadrul UPSC, de unde ne-am întors cu medalia de aur. Tot cu această lucrare am luat locul I în cadrul Proiectului educativ județean cu participare internațională „O idee, un viitor mai bun”, organizat de Colegiul Tehnic „Mihai Viteazul” din Oradea, România.

– Am aflat din CV-ul tău că ai participat la diverse conferințe științifice. Cum te-ai pregătit pentru aceste evenimente și ce îți place cel mai mult la ele?

– Da, într-adevăr, am participat la mai multe conferințe științifice,

abordând diverse teme. Împreună cu dna Vera Zdraguș, asist.univ., am prezentat comunicarea pe tema Bibliotecii Naționale. După orice prezentare a comunicării, evident că aveam întrebări suplimentare și, ca să mă simt sigură, studiam diferite surse. Am fost foarte încurajată de către cadrele didactice să duc până la final lucrarea, ajutorul dumneilor a fost permanent, mai ales când întâmpinam vreo dificultate.

Cel mai mult îmi place să vin în fața unui public, să fiu convinsă că cunosc foarte bine tema despre care o să vorbesc și, pur și simplu, să le transmit din entuziasmul meu celor care sunt, mai mult sau mai puțin, interesați de tema comunicării mele.

– Recent ai câștigat Bursa Guvernului? Ce înseamnă acest lucru pentru tine?

– Sincer, eram un pic nesigură în privința șanselor de a câștiga Bursa Guvernului, dar încrederea pe care a avut-o dna Nina Garștea, decanul Facultății Științe ale Educației,

mi-a spulberat toate îndoielile. Eram conștientă că pentru această bursă au fost depuse zeci de dosare, ale unor studenți la fel de buni.

Când au fost anunțate rezultatele, nu-mi venea să cred că sunt și eu printre câștigători, m-am simțit onorată și îmi dau seama că este o realizare extraordinară. Mi-au fost recunoscute eforturile și sacrificiile din toți acești patru ani, dacă aș lăsa modestia la o parte, să știți că nu au fost puține: nopți nedormite, weekenduri petrecute împreună cu copiii în sălile Bibliotecii Naționale, muncă asiduă.

– Care crezi că sunt factorii care au contribuit la obținerea acestei burse?

– Cred că factorii care au contribuit la obținerea acestei burse au fost performanțele academice, rezultatele și eforturile depuse fiind reflectate în certificatul academic și implicarea extracurriculară, care a demonstrat angajamentul și pasiunea mea pentru specialitatea aleasă. Totuși, suportul pe care l-am primit din partea colectivului de profesori, înaintarea candidaturii mele în ca-

drul ședinței Senatului au fost la fel de importante.

– Care sunt cele mai valoroase lecții învățate până acum în anii de studiu?

– Cele mai valoroase lecții învățate până acum le-am primit de la copii, atunci când am realizat stagiile de practică. Încă sunt uimită de inocența lor și setea cu care descoperă lumea. În anii de studiu am învățat să nu renunț și să depun eforturi constante pentru a obține rezultate; mi-am dezvoltat abilitățile de comunicare, de analiză, sinteză și evaluare a informațiilor. Am învățat să mă adaptez și să fiu flexibilă în fața situațiilor imprevizibile. Dar cel mai important, am învățat să-mi organizez timpul și să-mi stabilesc prioritățile.

– Ai reușit între timp să întemeiezi și o familie. Cum reușești să îmbini studiile cu responsabilitățile familiale și să investești în relația cu cei dragi?

– Am aplicat la universitate fiind deja căsătorită, având doi copii mici, unul de 4 și, respectiv, celălalt de 2 ani. A fost o adevărată provocare să frecventez orele, dar am găsit un echilibru între universitate și familie. În primul an de studiu, fiind și în carantină, a fost mai dificil, dar am apreciat foarte mult profesorii care îmi permiteau să vin la ore cu cel mic, uneori fiind impusă de situații să fac asta. Ca o paranteză, băiatul și acum își amintește cum una din profesoare avea grijă să-i aducă cărți cu animale și plante, ca să nu se plictisească, deși eu aveam

metode sau strategii pe care le aplici?

– Studiile în pedagogie au scos la iveală talentul meu de a avea o relație frumoasă cu cei mici. Mi-am învățat propriii copii să-și gestioneze corect emoțiile, să-și exprime punctul de vedere și să stabilească niște reguli în relațiile cu cei din jur. Mereu e loc de mai bine, dar cred că până acum am făcut o treabă destul de bună. Referitor la ceea ce aplic, pot menționa tehnica celor 5 „De ce” - încerc astfel să le dezvolt gândirea critică, să nu accepte o informație așa cum este ea, dar să o analizeze profund. Am amenajat camera lor cu diferite planșe pe care le studiază cu interes, astfel, au descoperit harta lumii și, datorită acesteia, implementăm diferite jocuri, de exemplu: „Spune țări care se încep cu litera A”; „În ce țară se află cutare...?” etc. Aceste experiențe îi ajută să înțeleagă mult mai bine lumea înconjurătoare. Conversăm, le explic și povestesc tot ce mă întreabă, deci mi-am antrenat o răbdare colosală. Foarte greu mă erndare, posed o imaginație bogată și sper să le transmit aceste calități și lor.

– Bursa pe care ai câștigat-o are o valoare de peste 3000 de lei lunar, timp de un an. Cum intenționezi să folosești acești bani?

– Bursa va fi o contribuție la bugetul familiei, necesitățile fiind destul de mari, având doi copii. Plănuiesc să completez biblioteca familiei, încercând astfel să cultiv copiii mei dragostea pentru lectură, fiind și eu un cititor pasionat.

– Ce mesaj ai pentru studenții care aspiră să aibă realizări similare cu ale tale?

– Succesul nu vine întotdeauna ușor. Efortul susținut și pasiunea pentru ceea ce faci sunt cheia pentru a depăși obstacolele și a atinge obiectivele. Studenția este o perioadă specială în viață. Îi încurajez pe colegii mei să se implice în activități extracurriculare, să cunoască oameni noi și să se bucure de fiecare moment.

– Care sunt planurile tale de viitor după absolvirea facultății? Te vezi activând în domeniul educației?

– În viitor plănuiesc să activez în domeniu, m-am convins de acest lucru în cadrul stagiilor de practică. Cred că locul meu e printre copii. Nu că m-aș lăuda, dar mereu găsesc limbaj comun cu ei și avem o conexiune aparte. Simt că pot să aduc o contribuție valoroasă societății, munca mea fiind reflectată în rezultatele copiilor.

Cu o familie frumoasă și o carieră în față, Adriana este un exemplu de perseverență și determinare. Cu siguranță, contribuția sa în domeniul educației va avea un impact pozitiv asupra viitorului copiilor săi și asupra comunității în care va activa. Îi dorim mult succes în continuare și sperăm să o vedem cum își realizează visurile!

A intervievat
Silvia TURCAN

Constantin Cobîlean este septuagenar, sau cum e „să răstorni munții și să nu te împiedici de pietre”

Emeritul antrenor Constantin Cobîlean, un fiu destoinic al acestui neam și un manager cu har de la Dumnezeu, își sărbătorește frumoasa și solida aniversare de 70 de ani. Mai mult de patru decenii activează cu dăruire pleneră și cu o ardoare de neimaginat în domeniul unui sport cât se poate de viguros și solicitant în același timp – luptele libere. Deși este o disciplină cu mari tradiții pe ale noastre meleaguri, s-a menținut cu greu la suprafața de plutire într-o țară parcă condamnată să se afle într-o interminabilă tranziție. O disciplină ce a rezistat și chiar a evoluat spectaculos în mare parte datorită eforturilor și spiritului de sacrificiu de care a dat dovadă acest specialist de forță. Mulți ani de zile, a dus temerar pe umerii săi puternici tot greul ce a însoțit propulsarea luptelor în spațiul mioritic.

Vocația și alura de miracol

Datorită muncii sale, dar și discipolilor cărora le-a deschis orizonturi nemărginite și perspective însuflețitoare, adună astăzi rezultatele binemeritate. Vede cu ochii lui – potrivit celebrei expresii biblice – roadele propriei activități. Roade care vin ca din cornul abundenței și care anunță rezultate promițătoare și pentru viitor. Un viitor plămădit în timp pe un fundament sănătos și fertil. Constantin Cobîlean, directorul Școlii Sportive Specializate de Rezerve Olimpice din Călărași (instituție ce acum îi poartă numele), este, pe drept cuvânt, specialist redevabil într-un domeniu căruia îi este dedicat cu trup și suflet, autor al unor performanțe cu alură de miracol.

...A știut că luptele îi sunt vocația încă din clasa a VIII-a, fiind elev în satul său de baștină, Dereneu, Călărași, unde s-a născut la 7 octombrie 1954. Visa să-și continue studiile la Școala profesional-tehnică de educație fizică și sport. Își dorea să devină pedagog. Să aibă discipoli cu care să se poată mândri. A avut o predestinație pe care o presimțea încă de pe atunci.

Avea și alte interese, în afara sportului. Îi plăceau la nebunie avioanele. Putea să le privească ore în șir. Voia să devină aviator pe o mașină cu propulsie reacti-

vă. Luptele însă în inima lui erau în afara concurenței. De mic copil, era primul pe toloacă, voia să observe totul, să intre cât mai repede în lupta pentru acele trofee vii: iepure, cocoș sau berbec. Și nu conta dacă confruntarea se desfășura pe saltea, iarbă sau nisip, dacă își zdrelea genunchii sau îi trosneau încheieturile. Era important să participe și să trăiască acele clipe de comuniune cu luptele. Să învingă. Bucuria lui în acele momente nu avea margini. Iar când a venit timpul să aleagă, a optat pentru pedagogia sportivă, continuându-și studiile la Facultatea de Educație Fizică a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”.

La acea etapă, nu avea nicio îndoială că luptele libere constituie soarta sa. Dorea să devină antrenor, să educe campioni, să formeze caractere. După absolvire, a refuzat categoric repartizarea în satul Pitușca, căci se vedea activând doar la Școala Sportivă din Călărași. Așa că, la 15 august 1980, era deja acolo, în centrul raional; în această instituție pe atunci se practica doar gimnastica și fotbalul. În aceeași zi de 15 august a făcut și primele exerciții de lupte, într-o cămăruță de 3x4 metri. În scurt timp, ședințele de antrenament întruneau în jur de 60 de sportivi. Înghesuiala era mare. Nu era destul spațiu să se facă măcar rostogoliri.

„Apoi ne-am mutat într-o altă sală, pe care am amenajat-o în mod special pentru lupte. În patru ani au apărut și primele realizări sportive cu adevărat mari. În plus, am inițiat o activitate de selecție prin satele și școlile raionului Călărași, căci pentru a avea parte de rezultate de succes este necesar ca managementul să meargă mână

în mână cu munca de antrenor. Așa l-am convocat pe Șacro Marcarea, în categoria de greutate 24 kg. Ulterior, el a devenit campion al Uniunii Sovietice la tineret, în cântarul de 74 kg. Tot atunci l-am „descoperit” pe Ion Săculțan. Cu el am obținut un loc premiant la Spartachiada URSS rezervată școlărilor, desfășurată în orașul Tbilisi (capitala Georgiei). În anul 1984, el s-a confruntat în finală, de la egal la egal, cu Vugar Orudjev, viitor campion mondial și premiant olimpic. În acele timpuri, învățăcelul meu, Constantin Golban, a devenit campion al URSS”, se confesează omagiatul.

Marșul triumfător al discipolilor Școlii sportive din Călărași

Această activitate a continuat și după destrămarea Uniunii Sovietice. În anul 1991, discipolul său Tudor Eni a cucerit medalia de bronz la Campionatul European de tineret, desfășurat în Finlanda, distincția fiind dobândită sub steagul tricolor. Era prima lui medalie obținută în calitate de antrenor la o competiție de un asemenea rang. În semifinale Tudor a luptat cu Buvaisar Saitiev, viitor triplu campion olimpic și de șase ori campion mondial. De asemenea, în Iran sportivul nostru a fost medaliat la Mondialele de tineret.

Constantin Cobîlean era atunci antrenorul secund al legendarului Alexandru Ziora, tehnicianul lotului Moldovei. La tineret, Leonid Pentelei s-a învrednicit atât de „bronzul” mondial, cât și de cel european. În total, eroul acestor rânduri a educat și format peste 30 de maeștri ai sportului și peste 20 de campioni ai Moldovei.

În ceea ce privește actuala generație de luptători, la constituirea căreia a contribuit cu supremă dedicație, vom aminti de discipola sa Mariana Eșanu-Cherdivară, triplă campioană europeană – la cadeți (2009) și la juniori (2010, 2011) –, și vicecampioană mondială la juniori (2011); de asemenea, ea s-a calificat la Jocurile Olimpice de la Rio de Janeiro 2016, unde s-a clasat pe locul 11, iar în 2017 a devenit vicecampioană europeană la senioare; este medaliată cu argint la Cupa Mondială de la Belgrad 2020.

„La insistențele lui Constantin Cobîlean, care și-a pus în gând să mă facă luptătoare, m-am transferat de la Colegiul pedagogic din Călărași la Școala sportivă din aceeași localitate. Mă antrenez sub

on european Under-15 la Zagreb (Croatia), în limitele categoriei de greutate de până la 62 kg. „La școala sportivă ne antrenăm câte 4 ore pe zi și fac acest lucru aproximativ de la vârsta de 6 ani. Mă bătea adeseori gândul să renunț, căci îmi era foarte greu. Însă am rezistat, cum se zice – m-am impus să rezist, iar dl Cobîlean și echipa lui de antrenori m-au motivat să perseverez, să am încredere în forțele proprii, lucru pentru care le sunt recunoscător”, a punctat Cătălin Spînu.

Constantin Cobîlean împreună cu soția sa Galina a crescut și educat trei copii. Tot împreună au visat și au muncit, cot la cot. „Nu am regrete, sunt mulțumit de traseul meu de viață, de parcursul profesional. De faptul că mă pot mândri cu ceea ce am realizat, că am contribuit la succesul multor discipoli de-ai mei, că Dumnezeu mi-a dat posibilitatea și puterea de a daui. Am avut parte și de clipe mai puțin fericite, legate de indiferența factorilor decidenți față de domeniul în care activez. Poți să răstorni munții, dar și să te împiedici de pietre în același timp. Atunci îți vine să lași totul baltă. În asemenea momente, susținerea soției mele, dar și a foștilor mei elevi, m-a motivat să continui, să nu las brațele în jos”, mărturisește Constantin Cobîlean, mentorul a numeroși premiați la Campionate Europene și Mondiale.

Cupa Primăverii (Cupa Călărași) – un proiect de suflet

Constantin Cobîlean este și un manager de succes. A inițiat o activitate de selecție prin satele și școlile raionului, îndeletnicire pe cât de anevoioasă, pe atât de nobilă, ce nu contenește nici pentru o clipă. Astfel a reușit să descopere o pleiadă de sportivi talentați, care cu timpul s-au afirmat în mod magistral pe arena internațională. În această ordine de idei, organizează în îndepărtatul 1982 Cupa Primăverii (Cupa Călărași), care doar peste 5 ani, în 1987, a întrunit luptători din 12 republici ale URSS. De la Independență încoace, diversele ediții ale acestui turneu devenit tradițional au găzduit sportivi din mai multe țări europene: România, Germania, Scoția, Italia, Bulgaria, Ungaria, Ucraina ș.a. Cupa se bucură până în prezent și de o popularitate în continuă creștere pe arena internațională, generând nu doar performanțe sportive, ci și o atmosferă inconfundabilă de voie bună și spectacol sportiv de cel mai înalt rang.

La acest minunat prag aniversar, redacția săptămânalului *Univers Pedagogic pro* și membrii *Asociației Presei Sportive din Moldova* îi urează omagiatului sincere felicitări, cu urări de sănătate și continuitate în munca lui plină de abnegație și sacrificiu, ce vizează nu doar succesul sportiv, ci și cultivarea unor caractere omenești de valoare – comoara cea mai de preț a unui popor. Să ne trăiești, Maestre!

Julian BOGATU

ACORDAREA TITLULUI DE MEMBRU CORESPONDENT AL ACADEMIEI ROMÂNE LUI IUSTIN FRĂȚIMAN

La 24 septembrie curent, în cadrul Muzeului Național de Etnoğrafie și Istorie Naturală, a fost organizată conferința științifică „Istorie, etnoğrafie și spiritualitate în viziunea personalităților basarabene din a doua jumătate a sec. al XIX-lea - prima jumătate a secolului al XX-lea. În memoria Iustin Frățiman”. În cadrul conferinței a fost prezentat studiul care îl are în calitate de subiect pe Iustin Frățiman. Ilustru om de știință, cu bogate cunoștințe în domeniul precum „limbile greacă, latină, franceză, istoria bisericească, istoria universală, dogmatica, liturgica, istorie și geografie”, Iustin Frățiman se face remarcant în cercurile intelectuale din România datorită preocupărilor sale ce vizau istoricul Bisericii românești, aspecte patrimoniale din Basarabia, viața românilor de peste Nistru și a românilor împrăștiați în Imperiul Rus. Revoluția din 1917 îi permite lui Iustin Frățiman să revină din exilul siberian și să atragă atenția asupra „problemelor românilor din Transnistria, Caucaz și Siberia”.

În anul 1919, la 7 iunie, este ales membru corespondent al Academiei Române. Prin urmare, considerăm oportun să aducem la cunoștința publicului larg modalitatea acordării lui Iustin Frățiman a prestigiosului titlu în anul 1919 și evenimentele care au urmat după solemnă investire.

Așadar, la 4 iunie 1919, în cadrul ședinței Secțiunii Istorice a Academiei Române, a fost citit procesul-verbal al adunării, prin care se arată că Secțiunea propunea spre a fi aleși membri corespondenți în locurile vacante: Andrei Rădulescu, Constantin Brătescu, George Vălsan, Zenovie Păclișanu, Iustin Frățiman, Demostene Russo, Sever Zotta, Constantin Moisil, Gheorghe Popa-Lisseanu, Ștefan Meteș.

După două zile, la 7 iunie 1919, în cadrul ședinței Secțiunii Istorice, Nicolae Iorga, membru titular al Academiei Române, dă citire textului pe marginea activității lui Iustin Frățiman: „A se ocupa cineva de istoria moldovenească în Basarabia

Rușilor, care obișnuia să trimită pe cercetător în depărtatele locuri de exil, era desigur dovada unei aplecări speciale către jertfă. Și mare era norocul acelora care puteau măcar, în prigonirile și răătăcirile lor, să păstreze o parte din materialele așa de greu adunate și păstrate cu atâta iubire. Domnul Iustin Frățiman s-a îndărătnicit, într-un asemenea mediu, să strângă știri privitoare la trecutul bisericii românești, și el a putut să le aibă la îndemână în momentul când și prin indemnul său s-a format la Chișinău Societatea Istorică „B. P. Hasdeu”, pe care o prezidează. A-l alege membru corespondent înseamnă a ne arăta încrederea față de această tânără și râvnitoare societate”.

După ce Nicolae Iorga și-a finalizat discursul în favoarea lui Iustin Frățiman, decizia ca acestuia să-i fie conferit titlul de membru corespondent a fost supusă votului. Conform informațiilor identificate, votanți au fost în număr de 20, iar voturi „pentru” au fost la fel - 20. Președintele (Petru Poni), anunțând rezultatul votului, spune că propunerea a întrunit unanimitatea și proclamă pe Iustin Frățiman în calitate de membru corespondent al Academiei Române în Secțiunea Istorică.

La 11 iunie, în cadrul ședinței Secțiunii Istorice, au fost numiți membri corespondenți în secțiunea istorică următorii: Andrei Rădulescu, Constantin Brătescu, George Vălsan, Zenovie Păclișanu, Iustin Frățiman, Demostene Russo, Sever Zotta, Constantin Moisil, Gheorghe Popa-Lisseanu, Ștefan Meteș, iar dintre străini - dr. Karel Kadlek.

O lună mai târziu, un autor anonim scrie un articol în presa timpului, în conținutul căruia ilustrează atât elemente de ordin biografic din viața lui Iustin Frățiman, cât și aspecte ce țin de preocupările științifice ale acestuia. Autorul așterne următoarele rânduri care-l au în prim-plan pe cărturarul Iustin Frățiman: „L-am cunoscut în Chișinău. Un om modest, ale cărui suferințe în Siberia nu i-au șters voiniciunea din suflet și

memoria sa cu adevărat extraordinară. Când stai de-l privești, și se pare un filosof care trăiește în afară de lumea înconjurătoare. Îmbrăcat simplu, foarte distrat, uitând de cei din jur - dacă discuțiunea nu-l interesează. Iustin Frățima devine alt om îndată ce-i zgândări simțirea sa de român, și-l hotărăști să vorbească.

Pentru el, care a văzut și simțit puterea Rusiei de ieri, vorba și cântecul românesc îl impresionează adânc, ferit că trăiește între frați. Muncitor modest, fără reclamă, Iustin Frățiman capătă astăzi răsplata oboselilor lui. A fost ales membru corespondent al Academiei. Desigur că e mai ferit decât ar fi câștigat o avere. Iată, după „Sfatul Țării”, câteva note biografice ale acestui învățat basarabean: Născut în Cohureștii de Jos, ținutul Sorociei, în 1 iunie 1870. Cursurile secundare le-a urmat la Chișinău, după care intră în 1893 la Academia Spirituală din Kazan. Terminându-le în anul 1908, intră la Universitatea din Petersburg, urmând apoi cursurile Facultății Istoric-Filologie, secțiunea clasică și istorică și la Institutul Arheologic din Petersburg, al cărui membru este și astăzi (la acest Institut, cei ce reușeau cu succes erau declarați membri activi ai lui).

Înzestrat cu spirit de discernere, toată munca sa și-a îndreptat-o pentru studierea vieții românilor din Basarabia, mai ales pe tărâmul religios, lucru ce nu a plăcut autorităților ruse, căci la 22 iunie 1916 este arestat la

Cohureștii de Jos și deportat în Siberia, Turgiski Oblost (Kustanai), unde a stat până la revoluția care a amnistiat pe toți condamnații și deportații politici, putând astfel să se reîntoarcă în Basarabia și să continue opera de cercetare a trecutului cultural și bisericesc al României. Din lucrările editate până acum, avem în rusește:

1. Eparhiile din Basarabia;
2. Episcopul de Huși Iacob Stamati;
3. Episcopul de Huși Inochentie;
4. Activitatea literară a Episcopului de Huși, Melentie;
5. Românii de peste Nistru (această din urmă editată și în românește).

Afară de aceasta, mai are pregătite în românește acum:

1. Administrația bisericească la românii de peste Nistru;
2. Documente privitoare la istoria românilor, căpătate după bibliotecile și arhivele rusești.

Dar activitatea noului academician nu se rezumă numai la acestea. Pe lângă funcțiunea sa de profesor la școala normală de fete din Chișinău, domnul Frățiman prezidează Societatea Istorică Culturală „B. P. Hasdeu” și Societatea Muzicală „Armonia”. Prin alegerea sa, Academia Română îi onorează munca ce a depus pe tărâmul național-cultural și cimentează mai mult unirea sufletească a Basarabiei cu Țara muma”.

În pofida faptului că nu avem informații despre autorul acestui articol, analizând caracterul laudativ al conținutului textului, putem considera că a fost scris de cineva care îi urmărea activitatea științifică. Nu putem afirma că autorul publicației îl cunoștea îndeaproape pe protagonistul nostru, atât timp cât acesta a prezentat date biografice identificate (probabil) în ziarul „Sfatul Țării”.

Un alt articol care scoate în evidență personalitatea științifică a lui Iustin Frățiman îi aparține lui D. V. Țoni. În publicația sa *Prin Basarabia în zilele Unirii. Amintiri despre țărani, preoți, învățători și luptători*

naționaliști, D. V. Țoni scrie următoarele rânduri: „Printre cărturarii ce-am mai întâlnit la Chișinău în 1918, un bătrânel, foarte puțin comunicativ, își făcea o impresie cu totul deosebită de ceilalți: profesorul Iustin Frățiman. Aproape îți venea să te ferești de dânsul. Mi s-a spus însă că este un om plin de învățătură, cercetător prin arhivele rusești a documentelor privitoare la Români, iar prin muzee - a odoarelor românești, ce-a dat la lumină importante date despre românii transnistreni, mănăstirile din Basarabia, mitropolitul Iacob Stamate și despre Inochentie, episcopul Hușilor.

Dusese o viață de necazuri ca profesor prin diferite orașe ale Rusiei: la Pskov, la Oloneț, la Pinsk, izbutind să fie adus ca profesor la școala normală de învățători din Soroca. Desfășurase o vie activitate națională ce i-au adus fulgerele stăpânirii și l-au aruncat în exil tocmai la Turgainskaia Oblasti, în Siberia, iar în 1917 venise în fine acasă să ajute cu scrisul și cuvântul lui la rededeptarea și biruința fraților...”

Am căutat să-l cunosc de aproape și multe am aflat pe urmă din știința lui, ca și din sentimentele adânci ce-i stăpâneau ființa. Din 1927 el doarme somnul veșniciei în cimitirul din Cuhureștii Sorociei...”

Rezumând cele expuse anterior în conținutul prezentului studiu, conchidem asupra faptului că numirea lui Iustin Frățiman în calitate de membru corespondent al Academiei Române confirmă respectul și recunoștința de care acesta se bucura în mediul academic de peste Prut. Preocupările sale referitoare la istoria și patrimoniul românilor care locuiau pe pământurile Rusiei țariste l-au așezat lângă personalități de vază, care și-au adus contribuția la deslășirea tainelor istoriei românilor. Cu toate acestea, fire modestă și introvertită, numele academicianului Iustin Frățiman s-a pierdut în negura vremii, fiind șters după faticul an 1940.

Alexandru MOLCOSEAN,
profesor de istorie,
LT „B. P. Hasdeu”,
mun. Bălți

În amintirea revistei „Foaie Matematică”

În decembrie 2024, se împlinesc 20 de ani de la apariția ultimului număr al revistei „Foaie Matematică”. Această revistă a fost vizul declarat al profesorului Vasile Suceveanu. Pe 3 octombrie 2024, Vasile Suceveanu ar fi împlinit 80 de ani. Fiind cel care împreună cu Vasile Suceveanu am pregătit toate cele 72 de numere ale revistei, cu ajutorul unor colaboratori permanenți și al altora, mulțumesc pe această cale tuturor celor care și-au amintit de el.

Mulțumesc tuturor celor care au difuzat revista noastră în rândul elevilor și au folosit-o la lecțiile de matematică, precum și la pregătirea concursurilor de matematică. Unii dintre aceștia ne-au părăsit, alții mai sunt în școli și le pot povesti despre revistă colegilor care au început activitatea în ultimii 20 de ani.

Revista noastră o puteți descărca la adresa <https://cloud.mail.ru/home/DVD2%20FM>.

Navigarea funcționează numai pe aplicația Adobe Reader, orice versiune. Veți descoperi mai multe variante de navigare în material.

În 1992 lucram la liceul „Mircea Eliade”, unde predam lecții de Informatică și de Matematică. Do-

amna profesoară Raisa Miron m-a anunțat că merge la o întâlnire a profesorilor de matematică cu Vasile Suceveanu. La sfârșitul întâlnirii Suceveanu va întreba: „Poate să mă ajute cineva să scot o revistă de matematică?” Am mers și eu la acea întâlnire.

Într-adevăr, la sfârșitul întâlnirii Suceveanu a pus întrebarea respectivă. M-am apropiat discret și i-am răspuns: „Eu vă pot ajuta.”

Până în acel moment aveam ceva experiență în direcția respectivă și speram ca acest lucru să mă ajute: în 1990 am fost invitat și am lucrat ca secretar de redacție la ziarul raional din Cimișlia, „Vadul lui Traian”; în 1991 și 1992 am predat Informatica și Matematica la liceul „Mircea Eliade”; în 1991 am pregătit, ca unul dintre autori și tehnoredactor, un număr al revistei „Sigma”, pe care a editat-o matematicianul Iuliu Gheorghiciuc; în 1992 am publicat ca autor și tehnoredactor o *Culegere de probleme de matematică* la Centrul de calcul al Ministerului, condus de Iurie Miron.

La data stabilită, Vasile Suceveanu s-a prezentat la mine cu materiale și am început primul număr al revistei. Atunci eu am ales denumirea revistei dintr-o listă. Am fost de acord cu „Foaie Matematică” și primul număr l-am conceput și executat la un calculator „Pentium 1” de la liceul

„M. Eliade”. Deși calitatea era, puțin spus, „modestă”, profesorii au fost mulțumiți.

Cu concursul lui Suceveanu, m-am transferat la Institutul de Perfecționare Continuă a Cadrelor Didactice, Catedra de Matematică. Până în 1996 am lucrat la un calculator „Pentium 1”. Tehnoredactarea mergea foarte greu. Eu lucram de la 7:30 până la ora 22:30. Iarna din 1994 - 1995 a început în noiembrie și temperaturile scăzute au provocat avarierea instalației de încălzire. Rectorul IPCCD, matematicianul T. Vascan, mi-a permis să lucrez de la domiciliu la un calculator al Institutului și programul meu a fost mai relaxat.

Suceveanu aduna materialele de la autori, le repartiza pe rubrici și mi le prezenta pentru a le introduce în calculator. Suceveanu a fost redactor-șef, eu - redactor-șef adjunct. În aproape toate numerele revistei redactorii au fost și autorii unor articole.

În 1996 am primit un calculator și un printer laser HP P5 de la „Soros Moldova”, iar din 1999 am lucrat la laptopul meu în Microsoft Office. Am lucrat mult mai ușor și rezultatul a fost de mai bună calitate decât înainte.

În perioada ianuarie 1993 - august 1996, revista „Foaie Matematică” a apărut în cadrul revistelor școlare, pe care le-a publicat Institutul de Calcul condus de Iurie Miron.

Din septembrie 1996, revista „Foaie Matematică” a fost înregistrată ca persoană juridică, societate non-profit. Vasile Suceveanu a fost șeful, iar eu prezentam raportul financiar în fiecare trimestru în funcția de contabil. Funcțiile fiind onorifice, nu am primit salarii, dar după înregistrare pregăteam banii pentru publicarea fiecărui număr al revistei, vânzând în școli tirajele revistei „Foaie Matematică”.

Până în decembrie 2004, am reușit să avem un număr suficient de abonați, ceea ce ne-a permis să plătim fiecare tipografie cu care am lucrat.

În perioada 1996 - 2000, la începutul lunii iunie, redactorii se ocupau și de etapa finală a „Concursului Revistei FM” pentru elevii claselor primare și pentru elevii claselor de gimnaziu. Etapa de calificare se desfășura de la distanță, prin scrisori. Soția mea, Tudorița Raischi, se ocupa aproape în totalitate de etapa de calificare și avea mult de lucru în ziua în care se desfășura etapa finală a concursului. Vasile Suceveanu se ocupa de sponsorizarea concursului și de pregătirea premiilor. Liceul „Gheorghe Asachi” ne-a oferit de fiecare dată spațiu pentru desfășurarea etapei finale.

Fiecare număr al revistei începea cu un citat. Am întâlnit în unele școli o parte dintre citatele pe care eu le-am ales din cartea „Șocul matematicii”

a academicianului Solomon Marcus, care mi-a fost profesor la Facultatea de Matematică Mecanică a Universității din București. Tot pe prima pagină a revistei, profesorii găseau o poezie aleasă de Vasile Suceveanu, cu acordul autorului. Într-un număr al revistei soția mea, Tudorița Raischi, a publicat o poezie dedicată învățătorului. Această poezie este și azi cunoscută de mulți învățători și profesori, dar foarte puțini știu cine este autorul ei.

În anul al 10-lea de apariție a revistei, l-am ajutat pe Suceveanu să organizeze o sărbătorire a revistei. Ca reprezentat al revistei „FM”, Vasile Suceveanu a avut mult de lucru. „Poșta Moldovei” a organizat tipărirea unui plic omagial cu ștampilă specială „Prima zi” și s-au pregătit 50 de medalia omagiale.

În 2004, Vasile Suceveanu m-a anunțat că e timpul să ne oprim. L-am înțeles și am acceptat, pentru că diabetul lui avansase.

Mulțumesc tuturor celor care ne-au ajutat la publicarea și la promovarea revistei „Foaie Matematică”. Vă urez multă sănătate și rezultate bogate în activitate la catedră. Desigur, revista noastră a apărut timp de 12 ani și datorită faptului că mulți profesori au fost alături de noi.

Victor RAISCHI,
ex-redactor-șef adjunct, revista
„Foaie Matematică”

Методика „Перевернутый класс” на уроке математики по теме „Свойства равнобедренного треугольника”

СЕГОДНЯ ВЫ ДЕЛАЕТЕ ТО, ЧТО ДРУГИЕ НЕ ХОТЯТ ДЕЛАТЬ, А ЗАВТРА ВЫ СМОЖЕТЕ ДЕЛАТЬ ТО, ЧТО ДРУГИЕ НЕ СМОГУТ.

Перевернутое обучение (flipped learning) подразумевает, что вместо традиционного домашнего задания учащиеся смотрят видеолекции в сети, то есть самостоятельно проходят тот материал, который должны были бы пройти в классе. А на уроке вместе с учителем выполняют практические задания, закрепляя теоретические знания.

Людмила МОРОЗ,
преподаватель
математики,
I дидактическая
степень,
ТЛ «Михай Греку»,
мун.Кишинэу

В ноябре-декабре 2023 г. в Теоретическом лицее „Михай Греку” были проведены курсы „Investim în profesori”. Одним из модулей был Модуль 5. Актуальность обучения в цифровую эпоху, в рамках которого нам преподали технологию проведения урока „Перевернутый класс” и в январе как „продукт” мы должны были провести урок по данной технологии.

20.03.2024 был проведен урок в 7 классе „Свойства равнобедренного треугольника” в компьютерном кабинете „Clasa viitorului”.

„Перевернутый класс” позволяет потратить на изучение темы ровно столько времени, сколько нужно, чтобы её понять. Ученик в любой момент может поставить запись лекции на паузу или перематывать назад. Монолог учителя в классе перематывать назад невозможно.

В „перевернутой модели” те, кто всё понял, просто переходят к следующей теме, а те, кто нет, тратят чуть больше времени на понимание.

Переход к модели „Перевернутого класса” является переходом от главенства педагога к главенству ученика. Обучающиеся перестают быть пассивными участниками образовательного процесса, ответственность за знания возлагается на их плечи, что даёт стимул для дальнейшего творчества, направляя процесс обучения в русло практического применения полученных знаний.

Перевернутый класс (или

„перевернутая классная комната”) - это образовательная модель, в которой традиционные этапы обучения перевернуты. Основные этапы перевернутого класса включают:

• **Предварительное изучение материала**

• **Самостоятельное изучение дома.** Ученики получают доступ к учебным материалам заранее, как правило, в виде видеоуроков, презентаций, статей и других ресурсов. Они изучают новый материал самостоятельно, в удобное для них время.

• **Конспектирование и вопросы.** Ученики могут делать заметки, формулировать вопросы или отмечать непонятные моменты для обсуждения в классе.

Для организации технологии перевернутого класса в школе необходимо осуществить тщательную подготовку. Так как эта технология подразумевает изучение темы детьми дома самостоятельно, то необходимо предоставить учащимся материал для изучения этой темы.

Как это работает? Учитель готовит учебное видео, презентацию или электронный ресурс, предлагая собственные разработки или заимствованные у авторитетных коллег. Есть возможность использовать образовательный сайт <https://educatieonline.md/> или платформу <https://www.youtube.com/K> материалу может прилагаться

небольшое задание для того, чтобы ученик сам мог себя проверить.

Место, время, темп и количество просмотров обучающего видео учащийся определяет сам, материал изучается учеником в удобном для него темпе. Материал доступен отсутствующим ученикам. Пропуски теперь не мешают освоению учебного материала в достаточном объеме.

На уроке геометрии учитель предложил ученикам самостоятельно дома изучить тему урока, написать конспект, используя видео educație online: <https://www.youtube.com/watch?v=tm-V11k2hG0>

После изучения, учителем было предложено выполнить интерактивное задание используя ресурс <https://www.liveworksheets.com/c?a=s&t=jsqbuu&f0to&sr=n&l=cm&i=fcsczo&r=dz&f=dzdcztuu&ms=uz&cd=pqpt1xie2zjlkvekpkgjngngkzxxxg&mw=hs>

На этапе „Проверка домашней работы. Актуализация опорных знаний и способностей” учитель открывает доступ к интерактивному тесту и совместно с учениками проводит анализ результатов из liveworksheets.

Итак, обучающиеся дома познакомились с основными понятиями темы, а также проверили свое понимание изученного материала. Значит, на уроке необходимо выходить на продуктивный и творческий уровень.

• **Активная работа в классе**

• **Практическое применение знаний.** В классе время уделяется решению практических задач, проектной работе, дискуссиям и другим видам активной деятельности, где ученики применяют полученные знания.

• **Обсуждение и взаимодействие.** Ученики обсуждают вопросы, возникшие во время самостоятельного изучения, работают в группах или парах, помогая друг другу углубить понимание материала.

• **Поддержка учителя.** Учитель играет роль наставника и модератора, помогая ученикам разбираться с трудными моментами, отвечая на вопросы и направляя процесс обучения.

Этап „Определение границ применения этих знаний (Репродуктивный уровень)”

• Для того чтобы вспомнить основные понятия, учитель предлагает выполнить задание „Магическая шляпа”. В этом задании ученикам предлагаются вопросы на которые нужно дать краткий ответ.

• Учитель предлагает ученикам выполнить интерактивные задания, используя ресурс learningapps.org (Для того чтобы проверить знания о элементах равнобедренного треугольника, учитель предлагает ученикам пройти по ссылке <https://learningapps.org/view24729553> После выполнения учитель анализирует результаты учащихся).

• Для того чтобы вспомнить основные свойства равнобедренного треугольника, учитель предлагает ученикам пройти по ссылке <https://learningapps.org/view15850097>

После выполнения учитель анализирует вопросы и результаты учащихся.

Этап „Пробное применение

знаний (Продуктивный уровень).
Задачи на применение и анализ.

• Учитель предлагает ученикам решить задачи по готовым чертежам (доска jambboard).

• Учитель предлагает ученикам решить интерактивный тест, используя ресурс кахут.

Ссылка на тест: https://kahoot.it/challenge/08337999?challenge-id=c585f8b5-aac9-47ba-8319-72a919160cc7_1710153611094

После выполнения учитель анализирует вопросы и результаты учащихся.

Этап „Выполнение упражнений по образцу с целью выработки умений безошибочного применения знаний (Творческий уровень)”

Учитель предлагает ученикам решить практико-ориентированные задачи: решение задачи „Сарафан”; решение задачи „Высота крыши”.

Этап „Подведение итогов урока. Рефлексия”

1. Учитель предлагает ученикам прочитать интересные факты о треугольнике. Подготовленные учащимися проекты

2. Самоанализ работы учащихся

Эта модель позволяет ученикам учиться в своем темпе и делает занятия в классе более интерактивными и ориентированными на практику.

Этап „Домашнее задание”. Пояснение: учебник на стр. 159 №2 (а, г), №3 (а, в)

Как всякая модель, она имеет свои преимущества и недостатки. Огромный труд учителя для подготовки такого урока, большое количество интерактивных заданий. Каждый день такие уроки не проведешь, из-за недостатка времени. Если говорить о качественных результатах, то такая форма проведения занятий очень взбудрила учеников. В целом, была замечена большая заинтересованность учеников на уроке, желание проявить себя, показать, что подготовился к уроку. Ведь при классическом сце-

нарии проведения урока не всегда есть возможность опросить всех. Это, опять же, связано с ограниченным временем урока в школе, а так же с разным темпом усвоения информации учащимися, разным временем на понимание тех или иных вопросов. В случае с электронным тестом все были приобщены к контролю понимания теоретического материала и имели шанс проявить себя. Это значительно повлияло на мотивацию учащихся, дало толчок к осмыслению и решению на уроке творческих заданий, формулировке оригинальных вопросов.

3 сентября 2024 г. в Теоретическом лицее „Михай Греку” было проведено методическое ателье для преподавателей математики на тему „Модель перевернутого класса” на уроках математики. Ателье провели преподаватели математики лицея Мороз Л.И. и Мельник Н.В.

Преподаватели познакомились с моделью перевернутого класса. Познакомились с тем, какими платформами можно пользоваться для создания тестов. Выполняли практическую работу – изучали платформу [Liveworksheets.com](https://www.liveworksheets.com) и учились создавать „живые рабочие листы”, которые тут же оценивают работу учащихся. Ушли гости из лицея обогатившись опытом: узнали о новой рабочей методике „перевернутого класса”, научились создавать тесты.

Инспектор по математике и физике Людмила Булхак поблагодарила принимающий ателье лицей за прекрасную работу и очень познавательное занятие, которое показало, что в математике много интересного, и если его разнообразить различными формами работы, то дети уйдут из школы обогатившись знаниями в легкой игровой форме. Переворачивать свой урок или нет - каждый учитель решает сам для себя.

Programul de instruire „Management financiar”, ofertă până pe 14 octombrie

Agricultorii din Republica Moldova se pot înscrie la programul de instruire „Management financiar” până în data de 14 octombrie curent, urmând să studieze în perioada octombrie-noiembrie 2024. Cursurile vor avea loc în diferite zone geografice, în șase localități din regiunile Nord, Centru și Sud, programul fiind susținut de Centrul de Consiliere Agricolă și Rurală.

onare a datoriilor, profitabilitatea afacerilor agricole etc. La finalul programului, cei care au participat la ambele sesiuni de instruire vor intra în posesia unui Certificat echivalent cu 9 ore academice.

Este de menționat că sesiunile vor avea loc la Centrul de Excelență în Viticultură și Vinificație amplasat în orașul Stăuceni, mun. Chișinău, la Centrul Național de Cercetare și Producere a Semințelor (Bălți), precum și la sediile Consiliilor Raionale Edineț, Căușeni, Comrat și Cantemir.

Astfel, fermierii vor avea ocazia să dobândească cunoștințe esențiale în domeniul ce țin de managementul financiar, gestionarea fluxului de numerar, planificarea și monitorizarea bugetului în afacerile agricole, finanțare și gesti-

Turneul de lupte în memoria lui Valentin Bodișteanu, la a doua ediție

Turneul Republican de Luptă Națională „Trânta” în memoria lui Valentin Bodișteanu, Antrenor Emerit al Republicii Moldova, s-a desfășurat recent în parcul municipiului Hâncești. Aceste competiții se află la ediția a doua, propunându-și popularizarea luptelor pe plan național, cultivarea tradițiilor, realizarea unui schimb rodnic de experiență în mediul sportiv din republică, precum și întâlnirea celor mai buni, cu renume, atleți, antrenori, veterani ai luptelor din acest raion, cum ar fi frații Sava, Buiuc, Bunduchi, Tacu, Postolachi, Bodișteanu ș.a. Turneul a fost organizat de Școala Sportivă din Fundul Galbenei, fiind finanțat de Consiliul raional Hâncești, Primăria orașului, prietenii și membri ai familiei Bodișteanu.

La aceste întreceri au participat în jur de 50 de sportivi din mai multe localități din raionul Hâncești și din țară. Concursul a fost organizat pe echipe în cele cinci categorii de greutate: 60, 70, 80, 90 și 110 kilograme. De remarcat că organizatorii memorialului sunt discipoli, fii, frați, prieteni sau colegi ai regre-

tatului antrenor-pedagog Valentin Bodișteanu, proveniți din satul lui de baștină, Fundul Galbenei, unde el a muncit cu abnegație și multă dăruire de sine.

Moștenirea lui Valentin Bodișteanu

La ceremonia oficială de deschidere, primul discurs a fost inițiat de președintele raionului, Iurie Levinschi, care le-a mulțumit pentru prezență participanților, oaspeților, veteranilor sportului, discipolilor și organizatorilor. El și-a exprimat gratitudinea pentru faptul că acest turneu capătă amploare, iar nivelul organizării crește an de an, datorită și pregătirii excelente a sportivilor. „Ne bucurăm nespuse de mult să-i vedem aici la noi și pe acei atleți cu renume care au participat la diferite ediții ale Jocurilor Olimpice, cel mai important eveniment sportiv de pe glob: Eugen Nedealco, Radu Lefter, Traian Căpățină, Ivan Ichizli, Sergiu Stănilă, Dmitri Carastoianov, Gheorghe Erhan, Iulian Rusu-Disculțu, Ștefan Zmeu ș.a.”, a specificat sursa citată.

Cine a fost Valentin Bodișteanu? Un om cu suflet mare, cu calități profesionale și personale de invidiat, un luptător cunoscut de o lume întreagă, onest și cu capacități deosebite. Era o persoană care producea mereu valori, maestru al sportului la lupte libere și lupta națională Trânta, participant la două ediții ale Jocurilor Olimpice (Atena 2000 și Sydney 2004) împreună cu fiul său, Ruslan Bodișteanu, și cu marele lui prieten, Nicolae Oriol, care pe atunci era selecționerul lotului național

de lupte libere. Timp de peste 25 de ani a fost antrenor de lupte libere și profesor de educație fizică în localitatea sa de baștină. Tot aici a exercitat cu multă responsabilitate funcția de primar, încredințată de localnici. De asemenea, a fost omul care a educat peste 30 de sportivi, participanți și premianți la diverse ediții ale Campionatelor Europene și Mondiale, la categoriile de vârstă cadeți, juniori, tineret și seniori.

Iar acest lucru a devenit posibil și grație colaborării cu Dumitru Sava, campion național și antrenor de lupte libere, care a activat cu mult spor în localitatea Fundul Galbenei, educând mai multe generații de sportivi consacrați.

Școala de măiestrie sportivă

Datorită lui Valentin Bodișteanu, un număr mare de discipoli care și-au continuat cariera în acest domeniu în calitate de antrenori-profesori, activează astăzi în școli, licee sportive din țară și de

peste hotare, iar mai mulți discipoli explorează domeniul culturii fizice și a sportului, trecând prin școala de măiestrie sportivă din această localitate. Pentru meritele deosebite și rezultatele înalte obținute de-a lungul carierei împreună cu elevii săi, a fost decorat cu Medalia „Meritul Civic”, învrednicindu-se de titlurile de Antrenor Emerit și Lucrător Emerit în domeniul culturii fizice și sportului.

În acest context, mai mulți veterani și antrenori au primit în cadrul festivității premii în bani și cadouri din partea Primăriei, înmânate de edilul de Hâncești, Alexandru Botnari. La evenimentul de deschidere a turneului au mai participat: Serghei Busuioc, arbitru principal al competiției; Anatolie Moldovan, noul președinte al Federației naționale de luptă națională „Trânta”; C. Moraru, președintele veteranilor sportului din Hâncești; precum și soția regretatului V. Bodișteanu, dna Vasilișă, împreună cu fiii Ruslan și Octavian Bodișteanu; oaspeți de onoare.

În continuare, răstimp de o zi, sportivii au făcut demonstrații de acțiuni tehnico-tactice din domeniul luptelor, cu procedee spectaculoase și dinamice, obținând rezultate cât se poate de frumoase. Toți campionii și premianții turneului, precum și copiii, au intrat în posesia de diplome, medalii și sume bănești,

oferite cu generozitate de organizatori și sponsori.

În concursul pe echipe, câștigător a fost lotul din Comrat, pe poziția a doua s-a clasat formația gazdă, din Hâncești, locul al treilea premiind revenind sportivilor din Chișinău. La individual, campioni în categoriile lor de greutate au devenit Dmitri Carastoianov (60 kg), Grigore Malencov (70 kg), Eugen Nedealco (80 kg), Ivan Ichizli (90 kg) și Radu Lefter (110 kg).

De asemenea, sportivii au avut parte de niște premii speciale, iar trofeul berbecul viu, rezervat luptătorilor din raionul Hâncești, a revenit lui Iulian Rusu-Disculțu, locuitor al satului Fundul Galbenei, care l-a învins în finală pe Valeriu Asaftei, originar din municipiu.

În memoria lui Valentin Bodișteanu

Să zbori, să zbori în înălțimi.
Totul prin muncă ai dobândit,
Discipoli mulți ai educat,
Nu în zadar deci ai trăit,
Și ești tratat cum i-ai tratat.
I-ai învățat cum să trăiască,
Să lupte și să prețuiască,
Cuvântul bun și omenia,
Și să-și croiască fericirea.

Alexei POSTOLACHI,
arbitru de categoria națională,
IEFS/USM,
Ruslan BODIȘTEANU,
antrenor-profesor de lupte
libere, ȘSRO

VOM DĂINUI PRIN CULTURĂ ȘI EDUCAȚIE

UN EROU ESTE ACELA, CARE FACE CEEA CE POATE (R.ROLLAND)

Cea de-a 116-a adunare generală a Asociației ASTRA, cu genericul „Astra culturală și Basarabia”, desfășurată recent la Palatul de Cultură „Nicolae Botgros” din municipiul Cahul, sub egida Conducerei Centrale a Asociației ASTRA de la Sibiu, Consiliului Raional Cahul, Primăriei municipiului Cahul, Direcției Generale de Învățământ Cahul, Despărțământului ASTRA „Iulia Hasdeu” Cahul, Episcopiei Basarabiei de Sud și a Universității de Stat „B.P.Hasdeu”, a consolidat și aprofundat legăturile culturale dintre cele două maluri ale Prutului, dar și din întreg spațiul românesc.

Timp de patru zile delegațiile ASTRA din țară și din R. Moldova au fost implicate în diverse activități, demonstrând cu prisosință adevărul că, la fel ca și înaintașii și predecesorii neamului, comunitățile aștriste își exprimă bucuria și deplina satisfacție a faptului că, în pofda tuturor dificultăților inerente în condițiile geopolitice actuale, cultura i-a reunit, din nou, pe românii de pe ambele maluri ale Prutului într-o singură unitate de credință, voință și solidaritate, apreciind, implicit, rolul și importanța diversificării și aprofundării activităților organizatorice, culturale-educative naționale în rândul românilor din Basarabia.

Asistența a apreciat la justa valoare efortul organizatorilor și, în primul rând, al președintelui Despărțământului Cahul al ASTREI, prof. Valeriu Baban, inspectorul-șef al Direcției Raionale de Învățământ Cahul, care au asigurat buna desfășurare a evenimentului, programul căruia a fost unul variat, consistent și interesant. Acesta a început cu evoluarea ansamblului „Juventa” cu dansul „Moldoveanca”, care, prin ritm, dans și muzică românească a impresionat întreaga sală, la fel ca și evoluarea, pe parcurs, a ansamblului etnofolcloric „Ion Furnică”, filiala Manta a Centrului raional de creație a copiilor,

a grupului etnofolcloric „Sânziene”. Festivitatea a continuat cu intonarea Imnului de stat al R.Moldova, al României și al Asociației ASTRA, după care a urmat binecuvântarea adunării de către Prea Sfinția Sa Veniamin Goreanu, Episcop al Basarabiei de Sud.

Cuvântul de salut al gazdelor a fost prezentat de președintele Despărțământului Cahul al ASTREI, prof. Valeriu Baban, inspector-șef al Direcției raionale de Învățământ Cahul, care a ținut să le amintească participanților că Despărțământul ASTRA „Iulia Hasdeu” din Cahul, fondat în anul 1998, având în componența sa intelectuali

luminați, animați de dragoste de neam și cultură, a devenit, în scurt timp, unul foarte activ în Republica Moldova, prin organizarea de diverse activități sau evenimente culturale: medaliașii literar-artistică, spectacole muzical-artistică ș.a, acțiuni care favorizau menținerea entității naționale și stimularea culturii românii din Basarabia. La Adunarea ASTREI de la Cahul a fost prezent actualul președinte al Asociației – profesorul universitar Dumitru Acu de la Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, care s-a referit la condițiile de astăzi, în care se afirmă ASTRA, asociație culturală de interes național. Au avut discursuri succinte, dar consistente, Consulul General al României la Cahul, Gabriel Nicola, secretarul de stat de la Ministerul Educației din România, Ionel-Florian Lixandru, prof. univ., dr. hab. Sergiu Cornea, rector al Universității de Stat „B.P.Hasdeu”, și rectorul Universității „Andrei Șaguna” din Constanța, profesorul universitar dr. Aurel Papari, președinte al Despărțământului ASTRA din aceeași localitate, ș.a. Au urmat sesiuni de comunicări „Astra culturală și Basarabia”, care și-au propus drept scop păstrarea și întărirea solidarității românii prin cultură, pe 3 secțiuni: Personalități și evenimente reprezentative în

cultura Basarabiei; Probleme ale educației în activitatea Asociației ASTRA; Arta și cultura în arealul românesc.

Delegațiile au vizitat Universitatea de Stat „B.P.Hasdeu”, inclusiv Centrul de documentare, unde aștristii universitari au expus numeroase diplome, distincții, medalii și alte trofee din arealul ASTREI. Aștristii-gazdă în frunte cu președintele lor, Valeriu Baban, au oferit participanților la adunare posibilitatea explorării patrimoniului turistic din Lunca Prutului: Vadul lui Isac, Palatul Culturii Văleni și Casa Dorului, Slobozia Mare cu Muzeul etnografic și alte puncte de interes turistic. Președintele ASTREI Cahul a oferit diplome de merit, cadouri celor implicați în reușita adunării, participanții fiind unanimi în părerea că schimbul de experiență, opinii, soluții, de cărți și reviste din toate provinciile românești a fost unul util, bun de urmat, că, fără îndoială, ASTRA are un loc de cinste în freamătul național cultural din întreg spațiul românesc și acest inepuizabil tezaur trebuie diversificat, îmbogățit, dezvoltat și promovat.

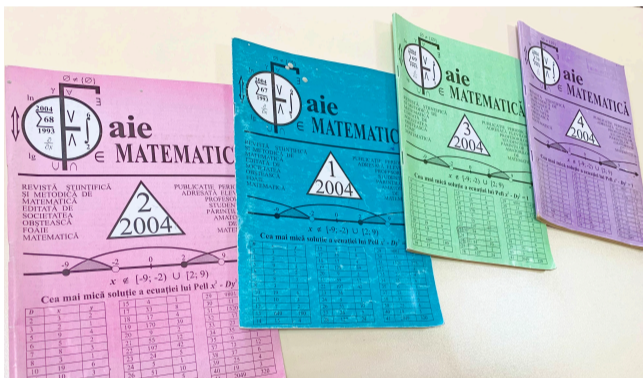
Ion DOMENCO,
Laureat al Uniunii Ziaristilor
Profesioniști din România

Expoziție omagială Vasile Suceveanu

(80 DE ANI DE LA NAȘTERE)

Sala de lectură a Centrului de Formare Continuă și Leadership (CFCL) al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a inaugurat o expoziție virtuală și didactică cu genericul „Profesorul universitar Vasile Suceveanu: 80 de ani de la naștere”. Evenimentul marchează omagierea unei personalități de referință în științele matematice și a unui mentor de excepție pentru generații de studenți și profesori.

Expoziția a fost organizată de Elizaveta Globa, bibliotecar principal al SL CFCL, care a contribuit esențial la realizarea unei incursiuni detaliate în viața

și cariera profesorului Suceveanu. Cu pasiune și profesionalism, dumneai a reunit materiale valoroase din arhiva universitară și alte surse, oferind o imagine cuprinzătoare asupra contribuțiilor academice ale profesorului.

O viață dedicată educației și matematicii

Vasile Suceveanu s-a născut la 3 octombrie 1944 în satul Suceveni, județul Storojineț, o regiune care în prezent aparține Ucrainei. Între anii 1951-1958 a urmat școala de șapte ani din satul natal, apoi, în perioada 1958-1961, școala medie din satul Carapciu. Pasiunea sa pentru matematică l-a condus către Universitatea de Stat din Cernăuți, unde a absolvit Facultatea de Matematică în anul 1969. De aici cariera sa a urmat o traiectorie impresionantă, implicând colaborarea la aceeași universitate, urmată de studii aprofundate la Universitatea de

Stat „M. Lomonosov” din Moscova (1970-1973), la renumita Catedră de Teoria plasticității, sub îndrumarea academicianului N. Rabotnov.

Omagiu unei cariere de excelență

Vizitatorii expoziției pot explora multiplele fațete ale activității sale, de la „Omul – Vasile Suceveanu” până la „Publicații științifice și metodice”. Printre lucrările sale de referință, se numără:

- „Introducere în teoria plasticității”, un tratat care aprofundează conceptele fundamentale din acest domeniu al mecanicii;

- „Modele matematice în mecanica deformărilor”, care explorează aplicarea modelelor matematice în studiul deformării materialelor;

- „Probleme și metode în analiza neliniară”, o lucrare care pune în evidență metode inovatoare pentru analiza problemelor matematice complexe.

Fondarea revistei „Foaie Matematică” și alte realizări

Un alt moment definitoriu al carierei sale este fondarea revistei „Foaie Matematică”, care a devenit rapid o platformă de promovare a cercetării matematice în spațiul românesc. Suceveanu a fost, de asemenea, un susținător fervent al predării moderne a matematicii, iar lucrările sale metodice au influențat reforma învățământului matematic la nivel național.

Recunoașteri și aprecieri publice

Expoziția se încheie cu o secțiune dedicată aprecierilor și recunoașterilor primite de Vasile Suceveanu de-a lungul carierei sale. Respectat nu doar pentru cunoștințele sale vaste, ci și pentru calitățile sale umane, profesorul Suceveanu este omagiat pentru devotamentul său față de educație și știință.

Această expoziție nu este doar un tribut adus unei personalități academice de excepție, ci și o reafirmare a angajamentului CFCL de a susține excelența în educație și de a conserva patrimoniul intelectual. Inițiativa coordonată de Elizaveta Globa subliniază continuitatea valorilor academice și educaționale promovate de Vasile Suceveanu, oferind totodată publicului larg acces la documentele și materialele rare, care reflectă bogăția carierei acestui remarcabil profesor.

APARIȚII EDITORIALE

„Pulsul pământului” de Călina Trifan

În cadrul Cenaclului Literar „Magia Cuvântului”, eveniment găzduit de Biblioteca Centrală „Bogdan Petriceicu Hasdeu”

Biblioteca Municipală „B.P.Hasdeu” a găzduit un eveniment memorabil, dedicat lansării cărții „Pulsul pământului” de Călina Trifan. Poeta, recunoscută pentru sensibilitatea și profunzimea operei sale, a fost invitată specială a ședinței Cenaclului Literar „Magia Cuvântului”, eveniment moderat și organizat de scriitoarea și doctorul conferențiar universitar Victoria Fonari.

Evenimentul a fost organizat în parteneriat cu Facultatea de Litere a Universității de Stat din Moldova. Participarea studentelor la acest eveniment a adus o notă de tinerețe și entuziasm, subliniind interesul crescând al noii generații față de literatură și poezie, în special. La recitalul poetic, care a inclus nu doar citiri, ci și comentarii critice, studentele Ecaterina Grigoreț, Ana Cușnir, Valeria Rodideal, Valeria Moraru, Dumitrița Bicherschi, Nadejda Grițco, Elena Calarașan și subsemnata au oferit perspective variate asupra poeziei C. Trifan, discutând tematicile profunde și stilul distinct al poetei.

Un aspect notabil al acestui eveniment a fost coincidența cu Ziua Internațională a Traducătorului. Participanții, în semn de apreciere, au tradus câteva poezii din volumul „Pulsul pământului” în limba engleză, oferind, astfel o dimensiune internațională operei Călinei Trifan. Această inițiativă a fost bine primită, subliniindu-se relevanța globală a literaturii și nevoia de a aduce versurile poetilor români în fața unui public mai larg.

Recitalul poetic a fost un moment de apogeu al evenimentului, în care Călina Trifan a citit pasaje selectate din volumul său, pasaje recitate cu suflet și analizate de către scriitoare. De asemenea, poeta a dat răspuns numeroaselor întrebări ale participanților. Astfel, s-a creionat portretul moral al poetei, aceasta asociindu-se cu un poet „de bun simț”, nepregetând să se încadreze în estetica vreunei generații, întrucât aceasta deține, citez: „o formulă poetică autonomă, prin care își manifestă sensibilitatea feminină, exteriorizându-și tulburările,

visările, decepțiile și iluziile în poeme scurte, construite cu o imagistică restrânsă, asemenea reflecțiilor melodioase ale lui Safo”, - a menționat criticul literar Lucia Țurcanu. Poeta a îndemnat participanții să își regăsească pasiunea și dorința de a trăi frumos, pentru a trece mai ușor peste „neliniștile acestei vieți”.

Evenimentul a fost îmbogățit de prezența elevilor de la Colegiul Pedagogic „Alexei Mateevici”, care, sub îndrumarea profesoarei Galina Druță, au participat activ la discuții, demonstrând astfel angajamentul lor față de promovarea literaturii. În sală s-au aflat și personalități ale culturii locale, precum scriitorii Liliana Armașu, Irina Nechit și Gheorghe Doni, lect. dr. Ecaterina Deleu și pictorul Victor Adam. Această diversitate de voci a adus o bogăție de perspective asupra importanței literaturii în societate.

Lansarea volumului „Pulsul pământului” a fost nu doar un moment de celebrare a literaturii, ci și o reafirmare a solidarității și legăturii dintre generații în cadrul comunității literare din Republica Moldova. Acest eveniment a demonstrat că literatura rămâne un pilon fundamental al culturii, iar Călina Trifan, prin versurile sale, continuă să inspire și să provoace reflecție, contribuind, astfel, la pulsul vibrant al scenei literare contemporane.

Maria MORARI,
studentă,

Facultatea de Litere,
Universitatea de Stat din Moldova

În aceste clipe de adâncă tristețe suntem alături și exprimăm sincere condoleanțe doamnei Liuba Arion, specialist principal, Direcția Generală Educație, Tineret și Sport, mun Chișinău,

în legătură cu trecerea în eternitate a soțului.

Dumnezeu să-l odihnească în pace alături de cei drepti!

Cu adâncă compasiune,
Colectivul Bibliotecii Științifice a UPS „Ion Creangă”
din Chișinău,
specialiști ai bibliotecilor din învățământul general

ANUNȚ

Primăria satului Vișoara, raionul Edineț, anunță concurs pentru ocuparea funcției vacante de

director al Școlii sportive pentru copii și juniori din satul Vișoara.

Dosarele de participare vor fi depuse la primăria Vișoara, în decurs de 30 zile din data publicării anunțului.

Informațiile privind condițiile de desfășurare a concursului pot fi găsite pe panoul informativ și pe pagina WEB a primăriei.

Telefon de contact: 0246-42-3-38; email: primariaviisoaraed@gmail.com

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et. 2

E-mail: universs2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com

Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală”. Tiraj: 413 ex. Comanda nr. 1082

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

RESPONSABIL DE EDIȚIE ▶ Oxana Parașciuc

REDACTOR PRINCIPAL ▶ Nicolae Jantic

REPORTERI ▶ Iulian Bogatu,

Silvia Țurcan

CORECTOR ▶ Elvira Țăganaș-Pântea

MACHETATOR ▶ Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741

„Moldpresa Grup” SRL

Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>